

pa so se vendar obotavljali, ker je imel le enega pri-
staša iz celega volilnega okraja seboj. Pri takih raz-
merah bi se vendar ne mogli sklicevati na „ljudsko
voljo.“

Pribijemo, da so liberalni učitelji in ne kmetje
postavili „zjedinjenega“ Ploja za kandidata. Naj ga
oni tudi volijo. Kmetje bodo volili Meška in Ozmeča!

Srbija.

Senzacionalna vest.

Sarajevski „Hrvatski Dnevnik“ poroča: Umi-
rovljeni belgrajski župnik, velečastni gospod Str., je
bil ono noč, ko so častniki v Belgradu umorili Alek-
sandra in Drago, in razmesarili, onečastili in vrgli
skozi okno, v Zemunu. Kar ga prebudi trkanje na
vrata. Župnik odpre in v sobo stopi nek gospod, ki
je razburjeno prosil, naj ga prenoči. Župnik ni hotel
tega storiti, ker neznanec ni hotel povedati, kdo je.
Ob priliki kronanja kralja Petra pa je župnik Str. v
kralju spoznal tujca, katerega one noči ni hotel spre-
jeti k sebi! —

Če je to res, potem bi bilo dokazano, da je bil
kralj Peter v oni strašni noči v Belgradu, kar veliko
pomeni.

Dinastijsko vprašanje.

V srbskih političnih krogih zelo razpravljajo o
vprašanju srbske vladarske rodbine. Peticija v No-
vačkovičevi vladi, ki sta jo podpisala 102 poslanca, je
imela namen, povedati, da žele poslanci, naj sedanja
vlada reši vprašanje o dinastiji.

Skupština.

Podpredsednik skupštine Stojković je naznanil,
da je predsedstvo skupštine izročilo vladi peticijo,
podpisano od 72 poslancev, naj se premesti rezidenca
iz Beograda v notranjost dežele, najbolje v Niš. Skup-
ština je bila nato, ko so bile rešene vse vloge, radi
velikonočnih praznikov odgodena do 15. aprila.

Izjava Velimiroviča.

Bivši ministrski predsednik Velimirovič se je
izrazil z ozirom na vesti o dinastijskem vprašanju
in upor v armadi, da so popolnoma neosnovane. Re-
kel je: Mi tukaj o vsem tem ničesar ne vemo. To so
srbske afere, katere mi s začudenjem beremo v ino-
zemskih listih. Na vprašanje, če je to resnično, lah-
ko z vso gotovostjo odgovorim, da ni resnično. Če po-
samezni častniki mogoče niso zadovoljni z izidom bo-
sanskega vprašanja, to še ne pomeni, da bi nastal
upor v armadi. Dežela je mirna. Mi zasledujemo le
cilje mirnega razvoja.

Veleizdajniški proces.

Na vrsto je prišel obtoženi Simo Živković star.,
mesar in gostilničar. Obtoženec je stric prejšnjega
obtoženca. Predsednik ga je opozoril na to, da mora
tudi priznati, ako je bil zaveden, ali ako ima kaj
in kogar si bodi ovaditi. Obtoženec je odločno izja-
vil, da ni bil zaveden, niti nima nikoga in ničesar
priznati in izdati, ker je povsem nedolžen. Na vpra-
šanje, če je kaj v sorodu s srbskim vojnim ministrom
Živkovičem, je izjavil: „Če bi bil njegov sorodnik,
bi ne sedel tukaj.“ (Splošna veselost.)

Nato je bil zaslišan kot 27. obtoženec upokoje-
ni gozdar Jurij Gjurič. Obtoženi je bolan, jetičen
človek. Izjavil je, da se ni nikdar bavil s politikom,
še manj pa se udeleževal kake revolucionarne pro-
pagande. O njem trdi namreč obtožnica, da on za
časa velikosrbskega gibanja ni bil v Dvoru; ker je
bil pa z Valerijanom Pribičevićem in Bekičem jako
intimen in je takoj po svojem prihodu v Dvor vstopil
v srbsko samostalno stranko, je na sumu veleizdaje.

Dalje pravi obtožnica, da je on v preiskavi pri-
znan, da je videl po hišah mnogo slik kralja Petra.
To pa ni res. Pač pa je priznal, da je videl take sli-
ke, a ne po hišah, ampak v koledarjih in knjigah.
(Veselost med obtoženci.) Po največ so bili to nemški
koledarji.

Predsednik: „Pred vašo propagando ljudstvo ni
bilo tako!“

Obtoženec: „Kaj se pravi ta — tako? Mogoče
da niso Srbi? Kaj naj bi bili potem?“

Predsednik: „Vi imate le odgovarjati, ne pa
vpraševati.“

Obtoženec je potem energično zahteval, naj se
mu že enkrat pove: kaj, kje, komu in kdaj je komu
storil ali govoril. Sedem mesecev je že v ječi. Dru-
žina njegova je doma zapuščena in vedno se mu pra-
vi le, da: se govori, se čuje, se je opazalo, ljudstvo
govori itd. In pri tem vedenju državnega pravdnika
in obtožnice se za njega predlaga celo vislice.

Predsednik nervozno: „Že zopet te vislice. Če-
mu govorite o vislicah?“

Obtoženec: „Ker so se za mene predlagale.“

O Nastiču in njegovih izpovedbah je obtoženec
odrekal vsak odgovor, dokler se ne bo Nastič zasli-
šal. Votant Kuš je vprašal Gjuriča, zakaj je bil umi-
rovljen. Obtoženec odgovarja na to, da radi popolne
pljučne tuberkuloze. (Velike gibanje po dvorani.)

Prišlo se je nato z zasliševanjem učitelja Ata-
nazija Oblakoviča. Ker je obtoženi med drugim tudi
rekel, da so se člani preiskovalne komisije mudili v
Crkvenem boku preoblečeni kot agentje, ter širili
vest, da Srbi konspirirajo z srbsko vlado, ga je so-
dišče obsodilo na 24urno temnico s postom.

Raznoterosti.

Finančno konceptno uradništvo pod graškim
ravnateljstvom. Razmere med tem uradništvom so po-
stale že nesnosne. Posrečilo se je docela ponemčiti ta
urad. Izmed 120 ali še več konceptnih uradnikov je
edini Slovenec, to je gospod dr. Povalej. In še tega
so hoteli izgriziti nemškutarji in Nemci, in lepo sta
jim pomagala še poleg „Marburger Zeitung“ celjska
lista „Narodni Dnevnik“ in „Narodni List.“ Pred
desetletjem je bilo samo v Mariboru 7 ali 8 slovenskih
uradnikov. Te so potisnili vse na Kranjsko. Zdaj so
pa pred kratkem ustanovili nemški uradniki stanov-
sko društvo, katero vodi neki graški svetnik. Odbor
tega društva je sklenil, da ne sprejme v društvo g.
dr. Povaleja, seveda ker je Slovenec. Pred dobrim
tednom so imeli v Gradu zborovanje, kjer so skle-
pali, da bodo na vso moč delovali v organizaciji, da
ne vstopi v graško finančno direkcijo niti eden Slo-
venec in napeli vse moči, da ne bi kdo prišel izmed
slovenskih uradnikov iz Kranjskega na Štajersko.
Vlada tako početje vsenemških uradnikov pripušča,
in ne uvaža nujne potrebe slovenskega uradništva
pri financ. Marsikateri zadeve se ravno pri tem
uradu zavlakujejo mesece in mesece, ker jih ne rešu-
jejo uradniki radi nezmožnosti slovenskega jezika.
Slovenske stranke edine lahko zaprečijo te nakane
nemškega uradništva, s tem, da vlagajo pri financ
izključno slovenske prošnje in vloge in se vedno pri-
tožujejo na merodajnem mestu, če se ne reši vloga
pravočasno. Mi radi sprejememo vse take pritožbe od
vsake stranke: skrbeli bomo, da bodo sprejete na
primernem mestu. Pri tem uradu je treba začeti do-
sledno pometati!

Obrekovanje in laž. „Narodnega Dnevnika.“
Ni številke „Narodnega Dnevnika“, v kateri bi se ne
lagali pristaši Narodne stranke o raznih članih K.
Z. V petkovi številki zopet lažejo svojim bralcem, da
je profesor dr. Verstovšek najstrastnejše hujskal
proti kompromisu. O tej zadevi ni izmed merodajnih
krogov Slovenske kmečke zveze niti eden izrazil svo-
jega mnenja, da bi ne vplivali na zaupne shode;
hujskarijo dr. Verstovška proti kompromisu pa so
uredniki „N. D.“ na zlobni način izvili iz trte, samo
da ga zopet blatijo. „Sram jih bodi takega početja!
Javnost dobro ve, zlasti pa tisti, ki so se udeležili
obeh zaupnih shodov, da dr. Verstovšek ni bil nič
na enem shodu, na katerih se je reševalo kompro-
misno vprašanje. Nam je pa tudi znano, da ni nik-
dar v osebnem občevanju hujskal proti kompromisu,
ker se je strogo ravnal po načelu, da se pripusti re-
šitev te zadeve popolnoma zaupnikom. Torej pridite
na dan z dokazi za svoje trditve! Kdaj je hujskal
dr. Verstovšek najstrastnejše proti kompromisu? La-
gati je lahko in obrekovati; upamo pač, da bodo ro-
doljubi kmalu uvideli, da je poniževalno za nje, če
bi jih še nadalje nadlegoval „N. D.“ z lažmi in ne-
resnicami. Trdimo tudi, da je poniževalno za vse
spodnještajerske Slovence, da si lastita politično vo-
dstvo slovenskega ljudstva človeka kakor sta Spind-
ler in Lešničar. Tolaži nas le še, da nimata toliko
privržencev.

Dr. Hrašovec ne namerava, kakor poroča „N.
D.“, več kandidirati v deželni zbor. Kot vzrok na-
vaja „Narodni Dnevnik“, da se mu je „gotovo za-
gnjusil surov in nepošteni boj, katerega bi uprizorili
klerikalci proti njemu za kakšnega — Terglava.“
Mi k temu zabeležimo edino-le dejstvo, da je treba po
celem svetu brezuspšno iskati bolj surovega in ne-
poštenega boja, kakor ga vzpirarja liberalna Narod-
na stranka. Dr. Hrašovec si je pač mislil, da je mno-
go boljše, če odstopi pred volitvami prostovoljno, ka-
kor pa da bi pri volitvah propal.

Nov slovenski list v Ameriki. V Nevjorku je
prišel izhajati nov slovenski list, nabožne vsebine.
Namenjen je v prvi vrsti za slovenske izseljence, ki
so raztreseni po Zjedinjenih državah. List izhaja pod
imenom „Ave Marija“ in je ob enem tudi glasilo dru-
žbe sv. Rafaela. V posebnem oddelku se bo poročalo
o delovanju in napredovanju družbe med ameriški
Slovenci, o njenih trudih in pridobitvah, o delavskih
razmerah, o izseljeniškem gibanju in sploh o vsem,
kar spada v delokrog družbe. List bo tudi v zvezi z
„Bogoljubom“ v Ljubljani.

Javen shod je imela Narodna stranka zadnjo
nedeljo v Celju. Vsled tega so se ga nameravali ude-
ležiti tudi slovenski kmetje, da si liberalno politiko
pogledajo pri vrelcu. Toda generali so se z bali pre-
sojevanja svojih besed in dejanj od strani slovenskih
kmetov in so jih izgnali. Tako so kmetje lahko spoz-
nali, da se liberalnim voditeljem ljubi le takrat, ka-
dar rabijo njihove glasove, ne pa kadar postavljajo
kandidate. V tem slučaju je liberalna gospoda naj-
rajša sama med seboj.

Potapljačja ladija. Globoko v srce je moral
segati liberalnim generalom, prizor, kako so se na
glavnem zboru Narodne stranke močje, ki so dosedaj
žrtvovali za katastrofalno liberalno politiko, odrekali
nadaljnemu sodelovanju pri stranki. Roblek se je
brasil, Ježovnik je bolehal, Rebek je postal sentiment-
alen. Videlo se je lahko, da v stranki vlada pot-
tost in zavest bližajoče se smrti. Še en obupen boj
pri teh volitvah, par izdihlajev in potem gremo na
pogreb Narodne stranke in vseh njenih listov.

„Med inteligenco se baje ne sme mešati kmeč-
ka zveza“, rekel je dne 4. t. m. g. dr. Kukovec v
Celju ter nam prepovedal postaviti za slovenske tr-

ge svojega kandidata. Žal, da smo mi neubogljivi
otroci in da bomo vkljub temu vendar postavili svo-
jega kandidata, in inteligenca v naših trgih bo voli-
la njega, ne pa dr. Kukovca, ker jo veže z našim
kmečkim ljudstvom sto in sto vezij, katerih ne mara
pretrgati na ljubo propadajoči stranki pod nesrečnim
vodstvom odvetniškega koncipijenta dr. Kukovca.

Vse čaka. Da še Kmečka zveza ni postavila
svojih kandidatov, dela veliko prglavico obema li-
beralnima strankama. Svoje korake znata uravnati
samo takrat, ako je že Kmečka zveza prej pokazala,
kamor pelje njena pot. Potem namreč ni treba mno-
go misliti, sklene se le, kar je odločno nasprotno na-
sproti stališču Kmečke zveze. Ta nesamostojnost, po-
polna neproduktivnost v nasprotnih vrstah kaže, da
nobena teh strank ne more biti poklicana, biti vodi-
teljica slovenskega ljudstva.

Osebnosti. V Rim sta se odpeljala z dunaj-
skimi romarji te dni č. gg. profesor J. B. Vreže iz
Maribora in Alojzij Čížek, mestni župnik iz Slovenj-
grada. Jutri, dne 6. t. m. bosta sprejeta pri sv.
očetu.

Štajersko.

Sv. Magdalena. Mesca marca so se trije vrnili v sv.
kat. cerkev; bilo je 50 mrlčev; 43 rojencev; ena poroka.

Maribor, dne 2. aprila t. l. je hotel 17 letni Janez
Bratušek, pekovski učenec pri Francetu Vavpotiču v Mariboru
zakuriti peč. Ker se pa drva niso hotele vžgati, jih je polil
s petrolejem, a pri tem je zadobil Bratušek opeklino po
celi glavi in levi roki tako, da so ga morali takoj prepe-
ljati v bolnišnico.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Od g. učitelja Šaca
smo prejeli: Glede na inserat v „Straži“ št. 40 in 39 se
slavno uradništvo naprosi v smislu § 19 tisk. zak. v pri-
hodnji številki sprejeti nastopni popravek: Ni res, da bi bil
jaz kdaj škodoželjno o „kmečki hranilnici in posojilnici v
Sv. Lovrencu nad Mariborom“ govoril z namenom, njej
škodovati ali sploh ljudstvo od nje odvračati!

Društvo za varstvo otrok ima svoj občni zbor
v četrtek dne 22. t. m. dopoldne ob 10. uri na okrajni
sodnji v Brežicah, soba št. 11. Voli se bo nov
odbor. Pozivljamo cele razumnosti breškega sodne-
ga okraja, da se polnoštevilno udeleži tega zborova-
nja. Škandal je, da v društvu sedaj le Brežičani go-
spodarijo; otmimo našo slovensko dečo. Kdor še ni
član, more še pristopiti pred občnim zborovanjem.
Naj se vsako pismeno prijavi sodišču (nekolokovano),
ali pa naj vsaj na dan občnega zbora pristopi.

Zaupni shod Slovenske kmečke zveze se vrši
v torek dne 13. t. m. dopoldne ob 11. uri v Breži-
cah, Narodni dom. Zaupnike breškega političnega
okraja prosimo, da pridejo polnoštevilno.

Koroško.

St. Vid. Kovačnica v Stranji z malim posestvom pride
v najem. Oddaja jo Franc Suhar, kmet na Muravni pri
St. Vidu.

Trg. V Malem St. Vidu je na prodaj gostilnica, novo
sezidana, s kmetijo. Prodaja jo Ant. Scharfegger v Jugols-
dorfu pri Trgu.

Borovlje. Na prodaj je hiša št. 47 v Borovljah. Odda
se ali sama, ali pa s kmetijo.

Poreče. Jos. Cehnar p. d. Vasl v Spod. Gorjah pri
Blatnem gradu prodaja svoje posestvo, 20. oral. veliko;
9 oralov je doraslega gozda.

Timenica. Kovač Rajhman na Polju (Zollfeld) pri
Gospisveti išče 2 kovaška učenca.

Grabstani. Gostilničar Š. Tavšič prodaja Čindrovo
gostilno v St. Jakobu ob cesti s kmetijo, ki obsega 23 oral.

Prodaja. Na prodaj je Kredlovo posestvo na Klo-
cavniku pri Solčavi blizu Trga, z lepim gozdom in mlinom.
Prodaja je posestnik B. Perdan v Solčavi (Himmelberg).

Pontable. Višji poštni oficial Čop je umrl dne
23. sušca.

Žel. Kapla. Za pljučnico je precej nevarno zbolel
naš jako delavni kaplan č. g. Tomaž Ulbing. Priporoča se
v molitvo.

Celovec. Zbolel je na pljučnici znani priljubljeni prof.
P. Viljem Weth, S. J., učitelj pastoralne teologije in peda-
gogike.

Gospodstva. Občinske doklade za l. 1909 znašajo pri
nas 41%, od katerih se bode porabilo 5% za ubožce ki
„grede po hišah“, 16% pa za ceste. Razen tega bode do-
klad na pivo 40 vin., na žganja pa 3 K na hl. Za šole
bode 12% v gosposveški, 75 1/2% v krški, 10% v po-
reški, 36% v timenški, 10% v otmanjski šolski občini.

Podlublje. V naši občini bode za leto 1909 56%
doklad. Razen teh se bode še plačevalo za podlubljsko
šolo 210%, za kapelsko 90% in za borovsko 30%.

St. Vid. Laška firma Palese & Komp. pri kateri je
udeležen bržkone tudi nemški kršč. socialni denar, je za-
čela kopati v Kotaričah premog. Naredila se je vpenjača na
železno vrvo do starodvorske postaje in na postaji izkladalnica.
Ko bode druga jama, ki je zdaj v delu izkopana, se bo
pričelo delo v premogokopu z 300 delavci.

Močica. V Sreu-Jezusovega jami se je zgodilo dne
29. sušca velika nesreča. 25 letni delavec Valent. Mikej je
hotel sprožiti težek kamen, ki je štrlel iz stropa, da bi padel
na tla. Padel je kamen a zmečkal je delavca samega, da
je bil takoj mrtev.

Kranjsko.

Zmaga S. L. S. Pri nadomestnih volitvah v deželni
zbor za okraj Vipava-Idrja je bil v soboto z velikansko
večino izvoljen kandidat S. L. S. Bogomir Perhave iz
Vipave.

Novo postajališče z imenom Vreme se ustanovi v kratkem med postajama Divača in Zgornje Ležeče. Vsa potrebna dela za zagradbo se prično v najkrajšem času. Za otvoritev tega postajališča je privolila Južna železnica le pod tem pogojem, da jo ne zadenejo nikaki stroški pri tem.

Vodstvo S. L. S. bo imelo dne 14. aprila v Ljubljani redno zasedanje. Na dnevnem redu posvetovanja je jako zanimiv program.

Sadjarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi na veliki četrtki, dne 8. aprila, praktični sadjarski tečaj o vzgoji, reznji in saditvi drevja. Ta tečaj je posebno poneljiv za gospodarje, ljudske učitelje in kmečke mladeniče.

Ljubljanski protestantje nameravajo napraviti nemško protestantsko bolnišnico, katero bi oskrbovale strežnice, dijakonise imenovane. Priredili so v ta namen koncert v svoji cerkvi. Agitacijo za to je prevzela mati ljubljanskega zagrizenega pastora Hegemana, o katerem je znano, da taji celo božanstvo Kristusovo.

Somišljeniki!

Preglejte takoj in natanko volivne imenike! Prečitajte pazno tozadevni članek v zadnji številki „Straže“ in ravnajte se po njem!

Primorsko.

Neva pošta v Istri. V Podgorju so ustanovili novo pošto, katera je pričela poslovati s 1. aprilom. Od drugih pošt se ji priključijo vasi: Zazid, Zabrezec, Zanigrad, Podpeč, Praprovce, Črnotiče in Jelovice.

Ubegi avstrijskih vojakov na Laško se vedno bolj pogosto ponavljajo. Po laških časopisih se bere skoro vsak teden kako vest o avstrijskih vojaških beguncih, katere so na Laškem vjeli. Največkrat jih lakota prisili do tega da se sami prijavijo, ali jih pa zasačijo pri prodaji avstrijskih predmetov, orožja itd. Begunci se izroče navadno vojnemu sodišču v Veroni, kjer na vprašanje, zakaj da so pobegnili, navajajo večinoma vsi kot vzrok slabo hrano in kruto neznošno ravnanje z njimi.

Izlet iredentov v Benetke. Goriški Lahi se pripravljajo za velik izlet v binkoštnih praznikih v Benetke. Dosedaj se je prijavilo že okoli 400 oseb, ki se hočejo udeležiti tega izleta. Seboj mislijo vzeti mestno godbo iz Gorice. To bodo prišli srečni in veseli nazaj, ko bodo enkrat pogledali tja čez mejo, kamor jih tako vleče.

Foedransperg obsojen na smrt.

Proces Foedransperga je bil končan v soboto zvečer in se je obsodba glasila na smrt na vešalih. Prvo glavno vprašanje, katero je sodišče stavilo porotnikom, se glasi:

Je-li Julij Foedransperg pok. Evalda in Marije rojene Dolinar, iz Kamnika, star 48 let, pristojen v Kostanjevico v Krškem okraju, vdovec, oče dveh otrok, privatni uradnik, zadnje čase brez službe, že kaznovan, — kriv, da je dne 25. julija 1908, zjutraj, v stanovanju v I. nadstropju hiše št. 272 v Rojanu, z namenom, da umori Lucienne Fabbri alias Florentine Fahre in v svrhu, da si prilasti denar, dragocene predmete in druge premičnine, ki so bili lastnina rečene Fabbri, na zavraten način rečeno Fabbri ponovno zabodel s spičastim in rezilnim orožjem, zadavši jej tako več ran, katerih eno med levimi rebri, ki je, segajoča v notranjost, zadela v desno stran srca in tako provzročila smrt, ki je nastopila malo hipov pozneje, in da si je prilastil denar, dragocene predmete, ki so bili lastnina prej rečene Lucienne Fabbri — torej zločina zavratnega roparskega umora po par. 134, 135, št. 1, 2 kaz. zak. in kaznjivega v smislu par. 136 kaz. zak.?

Poleg tega ste bili za slučaj, da porotniki glavno vprašanje zanikajo, stavljeni še dve eventuelni vprašanji, in sicer prvo radi zavratnega napada in nadalje radi uboja.

Drugo glavno vprašanje se pa tiče goljufije, poskušane v škofijskem ordinariatu.

Porotniki so pritrdili vprašanju radi zavratnega umora in tatvine in na podlagi tega izreka je sodišče Julija Foedransperga obsodilo na smrt na vešala.

Po prečitaniu razsodbe je pa med splošno pozornostjo vstal načelnik porotnikov in z glasom, v katerem je zvenela ginjenost, rekel:

Slavno sodišče! Porotniki priporočajo slavnemu sodnemu dvoru, naj se obsojenec Foedransperg predlaga v Najvišje pomiloščenje. (To je vzbudilo splošno senzacijo.)

Predsednik je na to rekel, da čeravno niso porotniki v to poklicani, naj se to priporočilo vendar vzame na zapisnik.

Na to je sodišče šlo na posvetovanje glede priporočbe obsojenca v Najvišje pomiloščenje.

Branitelj se je v splošno presenečenje odpovedal vsem pravnim lekem.

Razgled po svetu.

Nova stavka poštних uslužbencev na Francoskem. Radi ministrskega sklepa, glasom katerega naj bi se uradniki, ki so bili na protestu proti Symianu kaznovali, je sklenil sobotni tozadevni shod uslužbencev ponoviti stavko v širšem krogu, kakor je bila prejšnja in grozi celo s splošno stavko, katere je, kakor se je izkazalo, kaj lahko izvedljiva.

Samoumor enoletnega prostovoljca. Enoletni prostovoljec Reiner 2. tirolskega lovskega polka si je prerezal v vojašnici v Bolcanu z britvijo vrat, ter se vrgel skozi okno drugega nadstropja na dvorišče, kjer je mrtev obležal. Vzrok samoumora je neznan.

Dva peklena stroja so našli štiri dečki na cesti blizu poliklinike v Rimu. Med pobiranjem je en stroj razpočil ter enega dečka smrtno, drugega nevarno ranil.

Plaz je podsul v Srednji vasi v Solnogradu 4 šolarje, vračajoče se iz šole. Sedemletno deklico so izkopali že mrtvo, o ostalih dvomijo, da bi še kedaj okrevali.

Bolniški parnik, opremljen z vsemi pripravi za obolele in ranjene vojake, je ponudil na razpolago rudečemu križu knez M. E. Fürstenberg v svrhu prevažanja ranjencev iz južne Dalmacije v Trst.

Delavci šleskih premogovnikov so imeli v nedeljo v Ojstravici shod, katerega se je udeležilo 4000 delavcev. Sklenilo se je, da se da delodajalcem izjavo, da naj napravi tekom 14 dni nekak posredovalni urad, ki bo razmere glede zaslužka med delavci in podjetniki uredil. Ako se to do 1. maja ne uredi, začeno s splošno stavko.

Vojaški straži kemične delavnice v Temešvaru se je približal nek kolesar, preoblečen kot častnik, ustrelil nanj iz samokresa ter odbežal. Vojak je ostal nepoškodovan, storilec je neznan.

Lonec zlatnikov so našli delavci pri kopanju temelja neke kleti v Nižjem Novgorodu. Denar je imel veliko starinsko vrednost in bil jako dobro ohranjen. Na nekaterih zlatnikih bil je še jasno čitljiv napis „Veliki knez Ivan.“ Delavci so zaklad prikrili, in prodali skrivaj starinarjem, pri katerih se je posrečilo do sedaj le del zlatnikov najti.

Največji most na svetu. V zadnjem času, so napravili načrt za viseči most, ki bo vodil čez reko Hudson iz Nevjorka v Jersej. Ta most bo največji na svetu. Dolg bo okoli 720 metrov in bo stal nekaj čez 80 milijonov.

5 mornarjev naše vojne mornarice je utonilo pri Jangtsekiangu dne 24. marca 1909, kakor se poroča iz Kitajskega. Pišejo se Anton Hrelja, Iv. Šlostaler, Stefan Mateson, Anton Makorin in Ivan Gon. Bili so na ladiji „Cesarica in kraljica Elizabeta.“

Hišne preiskave v Petrogradu. Zaprli so dne 26. marca 1909 popoldne veliko oseb, ker so zasledili baje novo prekucijsko organizacijo. Aretirani nočejo ničesar priznati. Našli so pri njih obširen, natančno izdelan načrt za revolucijsko propagando osobito med delavstvom. Policija je preiskala 60 stanovanj in zaprla 30 oseb, med njimi 23letno hčerko polkovnika Tanturova in njeno prijateljico Berevsin.

Ali ste že naročeni na „Stražo“? Ako še ne, storite to takoj! Dolžnost vsakega somišljenika je, da je naročen na „Stražo“ in agitira za njo. Kjer eden ne zmore naročnine, naj jih stopi več skupaj!

Narodne in politične razmere na Ogrskem.

Spisal A. Veble.

Ako iščemo skupno in vodilno idejo avstrijsko-ogrške države, idejo, katero bi priznavali in zastopali vsi narodi tostran in onstran Litve, je žalibog ne moremo najti. Dr. Rieger, sin velikega češkega politika, povdarja v svoji knjigi „Riške dejiny rakouske“ (Avstrijska državna zgodovina), da so se sicer v teku stoletij pojavile nekatere ideje, ki so igrale pri vsotvarjanju avstrijsko-ogrške države velevažno ulogo, da pa teh idej niso priznavali vsi narodi sedanje naše monarhije.

Ideja obrambe proti turški nevarnosti je združila veliko avstrijsko-ogrskih narodov, a ne vseh. Madžari je niso hoteli sprejeti; večkrat so izjavili, in so to tudi v dejanjih pokazali, da so jim ljubši Turki, kot Avstrija.

Druga ideja, ki se navaja kot državotvorna ideja avstrijsko-ogrške monarhije, je širjenje zapadne kulture proti vzhodu. To idejo so začeli oznanjati avstrijski nemški politiki že v jožefinski dobi, praktično pa se je izvrševala v obliki germanizacij, s širjenjem nemščina proti vzhodu. Tej ideji so se uprli Slovani in Madžari.

Tretja ideja je ideja ravnopravnosti vseh avstrijsko-ogrskih narodov, ideja, da se morajo varovati narodne koristi vseh, zlasti manjših narodov. Ta ideja je sicer uzakonjena v avstrijskih in ogrskih državnih temeljnih zakonih, a se praktično ne izvršuje. Dokaz: germanizacija v Avstriji in madjarizacija na Ogrskem.

Ostane še torej zadnja in edina ideja, ideja skupnih interesov, v prvi vrsti gospodarskih in pa brambnih, ki družijo Avstrijo in Ogrsko. A tudi te ideje ne priznavajo vsi narodi. Madžari zahtevajo ločitev od Avstrije, in madžarska neodvisna stranka, ki stoji na programu leta 1848, hoče imeti popolno samostojnost Ogrske v gospodarskem in vojaškem oziru. Zato zahteva samostojno ogrsko banko in ogrsko armado. Pametnejši madžarski politiki so sicer proti delitvi avstro-ogrške banke, ker bi to pomenilo gospodarski pogin ogrske države. Ogrska je navezana na Avstrijo zlasti v gospodarskem oziru. Saj je napram tujini še vedno pasivna, vsako leto ima 180

—220 mil. več pasiv kot aktiv. Ideja skupnih gospodarskih in brambnih interesov je še torej najmočnejša, dasiravno je ne priznavajo vsi Madžari.

Z Madžari živimo v tesnih državnopravnih in gospodarskih stikih. Vsak čas sklepamo z njimi pogodbe v eminentno važnih gospodarskih zadevah. Ako pa se vprašamo, kdo izmed naših avstrijskih politikov pozna madžarske kulturne in gospodarske razmere, moramo žalibog priznati, da je število teh politikov zelo majhno. Šramotno je za nas, da tako slabo poznamo svojega nasprotnika in ni se čuditi, da smo v boju z Madžari doživeli že toliko porazov. Podcenjevanje nasprotnika in njegove moči se nikjer tako kruto ne mašuje kakor ravno v politiki. Do sedaj nam je bila Ogrska prava terra incognita. To se mora spremeniti. Naša vseučiliška mladina se mora bolj zanimati tudi za ogrske razmere in dobro bi bilo, ako bi naši enoletni prostovoljci služili svoja vojaška leta tudi v Pešti.

Mladina se mora temeljito pripravljati za svoj bodoči poklic. Kmalu potečejo dijaška leta, in predno se nadejamo, nastopi čas, ko bo treba stopiti na branik naše domovine in cele države, ko bo treba odločevati usodo avstrijsko-ogrške monarhije. In kako bomo delali, ako se nismo nikdar ničesar učili? Kar se godi na Ogrskem, se tiče tudi nas; madjarizacija in stiskanje slovanskih narodov na Ogrskem je rana, vsled katere hira cela avstrijsko-ogrška monarhija.

Nedavno ste izšle dve brošuri, ki ste z bengalično lučijo posvetile v Avgijev hlev madžarske politike na Ogrskem. Prva se imenuje „Vyu hit“, slika slovaškega mučeništva, spisal v češkem jeziku R. Targo. Druga brošura se glasi „Der wahre Franz Kossuth“, izdalo uredništvo nemškega lista „Reichspost.“ V obeh brošurah najdemo veliko zanimivega gradiva. Človeku se ježe lasje, ko čita o teh brutalnostih, in nehote se vprašamo, kako so take azijske razmere sploh mogoče — v civilizirani in kultivirani Evropi. Ker te brošure našim čitateljem najbrž niso dostopne, navajam kratko vsebino vsake brošure.

Na Ogrskem stanuje sedem narodov: Madžari, Rumuni, Nemci, Slovaki, Hrvati in Srbi, Rusini in Slovenci. Madžari so se naselili koncem 9. stoletja na Ogrskem; večina današnjega madžarskega naroda pa je slovanskega pokolenja. Po turških vojskah je bilo na Ogrskem komaj dva milijona ljudi, od teh komaj 700.000 pravih Madžarov, v 18. stoletju jih je bilo samo 1 milijon, sedaj pa že 8.742.301, po mnenju nekaterih madžarskih statistik celo 10—12 milijonov.

Kako je to mogoče? Saj je znano, da je večina madžarskega naroda neplodna in da se slabo množi, kakor na primer Francozi. Naraščanje madžarskega naroda je mogoče edino-le z madjarizacijo nemadžarskih narodov.

Primerjajmo samo število ogrskega prebivalstva v letih 1851 in 1900.

	L. 1851	1900.	
Madžari	4.818.170	8.742.301	(36,5%—45,49%)
Rumuni	2.299.992	2.799.479	(17%—21,5%)
Nemci	1.356.652	2.135.181	(10,3%—11,1%)
Slovaki	1.739.871	2.019.641	(13,2%—10,5%)
Hrvati in Srbi	2.116.260	2.730.749	(16,4%—14,2%)
		1.678.569 H.	
		1.052.180 S.	
Rusini	447.377	429.447	(3,4%—2,2%)
Slovenci	44.862	98.941	(0,3%—0,5%)

Če prištejemo še razne druge narodnosti, je sedaj na Ogrskem 19.254.559 ljudi, leta 1851 jih je bilo samo 13.191.553. Najbolj so se pomnožili Madžari, namreč za celih 9%, pomnožili so se še dalje samo Nemci za 0,8% in Slovenci za 0,2%; število vseh drugih narodnosti je (relativno) padlo: pri Rumunih od 17% na 14,5%, torej za 2,5%, pri Slovakih od 13,2% na 10,59%, torej za 2,61%, pri Hrvatih in Srbih za 2,2%, od 16,4% na 14,2%, in pri Rusinih za 1,2%, od 3,4% na 2,2%.

(Dalje prihodnjik.)

Ustanovlj. 1. 1885.

TISK ARNA SV. CIRILA v MARIBORU

z najboljšimi stroji in najnovejšimi črkami oskrbjena, prevzame vsa v nje stroko spadajoča dela, kakor: vsakovrstne formulare, pooblastila, dolžna pisma, tabele, blankete, ekspenzarje, pobutnice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za tiskarje: cenike, okrožnice, letake, letake, račune, pisma, karte, z naslovom, depesice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za razne korporacije in društva: pravila, letna poročila, pristopnice za članstvo, vabila na veselice
: : : : : l. t. d. : : : :

Koroška cesta št. 5.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po **2 vin. od besede**, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Dvoje stanovanj s porabo vrta se odda mirnim najemnikom. Kje po ve upravnistvo. 86

Pređa se kobila z žrebetom pri g. Mulec, pekarija, Studenci Uferstrasse št. 3. 87

Kupi se lep in dopro ohranjen dvokolesni

otroški voziček

Ponudbe na upravn. Straže.

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in handernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem ateliju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Šolska ulica 2.

55

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po **25 K.**
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

Lojzika Leon. 37

Odda se fino mobilirana soba. Klavir je na razpolago. Natančneje se izve pri g. L. Sivka, Frauengasse št. 9. 88

Trgovski učenec

iz boljše hiše in z dobrimi šolskimi spričevali, večš slov. in nemškega jezika se takoj sprejme v

manufaktorni trgovini
Joh. Grubitsch,
Maribor

Tegetthoffova cesta št. 11.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin. 78

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago ::

se priporoča za obilni obisk.

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija
v Framu. 71

Slovenski krojač

Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :: sukna iz domačih in tujih tovarn. :: Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stajbah. 2

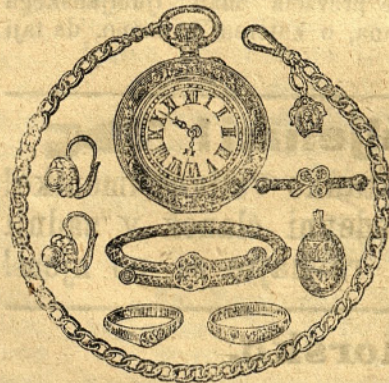
Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!
Na debelo. Na drobno.

Za nakup priporočamo trvdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, negavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igla za gramofone.
Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča :: dela. :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Fotografijski atelije!

Usojam si čenjeno občinstvo in odjemalce opozoriti na moj

fotografijski atelije

Grajska ulica št. 28
ob oglu Gledališke ulice

in se priporočam za vsa v stroko spadajoča dela kakor za fotografiranje v atelijeju ali tudi v drugih hišah, hiš, društev in skupin, družin in okrajev v velikem kakor v malem obsegu po najnižji ceni in najboljši izvršitvi.

Svest sem si, da bode cenjeno občinstvo z mojimi deli zadovoljno in se za vsak čas priporočam.

Naročila po pošti se z veseljem sprejemajo in hitro izvršijo. (Dopisnica zadostuje.)
Se priporoča

Josip Rosenkranz
Maribor.

Za fotografiranje obhajancev in birmancev zoižane cene. 88

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!